ZA PROFESOROM PETROM BALÁŽOM

21. augusta 2019 nás zasiahla smutná správa o úmrtí pána prof. Ing. Petra Baláža, PhD., známeho ekonóma, obetavého, inšpirujúceho a vždy podporujúceho pedagóga. Je pre mňa neuveriteľné, ako náhle môže opustiť svet náš priateľ, mentor, učiteľ, profesor. Na Obchodnej fakulte EU v Bratislave pôsobil 41 rokov. V minulosti bol dekanom a naposledy úspešne viedol Katedru medzinárodného obchodu. Pamätám sa na naše prvé stretnutie. Ako študent v čase Nežnej revolúcie som sa aktívne zapájal do diania z pozície predsedu študentského parlamentu Obchodnej fakulty. Jej dekanom bol od roku 1990

do 1997 práve Peter Baláž. V tom období vznikajúca Slovenská republika veľmi potrebovala erudovaných odborníkov. Z jeho života si dovoľím spomenúť aspoň niekoľko udalostí, ktoré predstavovali kľúčové míľniky a rozhodli o jeho kariérnom smerovaní.

Peter Baláž sa narodil v Skalici 23. septembra 1954. Inžiniersky diplom získal v roku 1978 na Obchodnej fakulte vtedajšej Vysokej školy ekonomickej v Bratislave. Jeho akademický kariérny rast pokračoval získaním titulu CSc. (dnes PhD.) v roku 1983. Vedecko-pedagogický titul docent mu bol udelený v roku 1990 a neskôr, v roku 1997, ho vtedajší prezident Slovenskej republiky Michal Kováč vymenoval za profesora. Vo svojej inauguračnej prednáške sa venoval téme: „Zvyšovanie konkurenčnej výkonnosti – predpoklad úspešnosti zahraničnoobchodnej stratégie Slovenskej republiky“. Od roku 2001 až do svojho posledného dňa života viedol Katedru medzinárodného obchodu na Obchodnej fakulte EU v Bratislave.

Ako uznávaný pedagóg na Obchodnej fakulte vybudoval a ďalej rozvíjal predmet medzinárodný obchod. Odovzdával nielen cenné teoretické vedomosti, ale aj praktické skúsenosti študentom, kolegom, priateľom. Bol jedným z najuznávanejších slovenských expertov na medzinárodné ekonomické vzťahy a v posledných rokoch sa stal jedným z najcitovanejších odborníkov na čínsku ekonomiku a Európsku úniu. Prispela k tomu profesorova renomovaná publikácia *Čínska ekonomika: nová dimenzia globalizácie svetového hospodárstva – bude XXI. storočie storočím Číny?* Jeho pedagogická odbornosť rástla aj vďaka mnohým prednáškovým pobytom v zahraničí, napríklad

na Ekonomickej fakulte Lomonosovovej univerzity v Moskve, Fachhochschule Aachen, Vysokej škole manažmentu – Marseille, na Universität Linz, Universidad Complutense Madrid a Universidad Granada, KOICA/KIET v Soule a na JICA/JETRO v Tokiu. Počas svojej akademickej kariéry pôsobil ako hosťujúci profesor na zahraničných univerzitách Minnesota State University, South-West University, St. Thomas University, Fakulte medzinárodných vzťahov VŠE v Prahe, či University of Indonesia a Swiss-German University Jakarta.

Ako renomovaný výskumník na Obchodnej fakulte bol členom vedeckých rád rôznych fakúlt či univerzít. Pôsobil ako člen prezídia Slovenskej akadémie vied pre ekonomické vedy. Vo svojom výskume sa orientoval na medzinárodné ekonomické vzťahy. Bol autorom, resp. spoluautorom, 17 vedeckých monografií, 10 učebníc, 150 vedeckých a odborných štúdií v SR, USA, Južnej Kórei, Španielsku, Švajčiarsku a v Českej republike. Podieľal sa na spracovaní siedmich slovníkov a encyklopédií, napríklad na *Veľkej ekonomickej encyklopédii*, *Slovníku obchodného práva*, *Encyklopaedii Beliana*. Kvalitu jeho publikačných výstupov dokumentuje 30 vedeckých publikácií v domácich a zahraničných impaktovaných časopisoch, vyše 500 citácií a ohlasov. Medzi jeho najvýznamnejšie publikácie patria *Medzinárodné podnikanie I–V*, *Ropa a svetové hospodárstvo v období globalizácie*, *Postavenie juhovýchodnej Ázie vo svetovom hospodárstve*, *Energetická bezpečnosť v období globalizácie a jej vplyv na konkurencieschopnosť EÚ*. Odbornosť pána profesora Baláža podčiarkuje pôsobenie v redakčných radách prestížnych časopisov. Bol členom redakčnej rady *Ekonomického časopisu SAV*, *Studia Commercialia Bratislavensia*, *Acta Oeconomica Pragensia* a *Politická ekonomie*. Pod jeho vedením na Obchodnej fakulte EU v Bratislave úspešne ukončili svoje štúdium 19 doktorandi, ktorí dnes zastávajú významné funkcie v rôznych oblastiach na Slovensku a v zahraničí.

Ako uznávaná osobnosť v akademickej i vo verejnej sfére získal Peter Baláž viaceré ocenenia za svoju prácu. Nebudem ich vymenovávať všetky, ale predsa mi nedá nespomenúť tie najdôležitejšie, napríklad Pamätná medaila k 50. výročiu vzniku VŠE v Bratislave: za prínos k rozvoju vzdelávania a vedy, Pamätná medaila VŠE v Prahe k 50. výročiu vzniku: za prínos k rozvoju pedagogickej a vedeckej práce, či Pamätná medaila k 65. výročiu vzniku Ekonomickej univerzity: za prínos k rozvoju VŠ vzdelávania a vedy. Prácu profesora Baláža si cenila nielen akademická obec, ale aj súkromný sektor, či neziskový sektor doma a v zahraničí. Potvrdzujú to ocenenia Zlatý dukát v kategórii „Osobnosť roka“ za SR, ktoré udeľuje v Českej republike časopis *Moderní obchod* na základe návrhu medzinárodnej odbornej poroty, Certifikát „Výnimočný pedagóg“ Nadácie SPP, programu talentovaných študentov SR „Hlavička“, či Čestná medaila „Trendy“ vydavateľstva Informex za najvýznamnejší publikačný počin. Profesor Baláž bol zakladajúcim a riadnym členom CEEMAN – medzinárodnej organizácie pre výchovu manažérov v strednej a východnej Európe. Patril k zakladajúcim členom Slovensko-americkej obchodnej komory, v rámci ktorej bol aj členom jej predstavenstva. Vedomosti a skúsenosti v oblasti medzinárodného obchodu uplatnil ako člen Výboru pre zahraničný obchod Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory. Slovensko-rakúska obchodná komora si ho bude navždy pamätať ako zakladajúceho člena a jej prvého prezidenta. O odbornosť Petra

Baláža sa opierala ministerka financií SR pani Brigita Schmögnerová, u ktorej pôsobil ako poradca od roku 1994. Neskôr radil ministrovi hospodárstva SR Ľubomírovi Harachovi a o jeho cenné rady sa opieral aj minister hospodárstva SR Juraj Miškov. Profesionálna kariéra pána profesora bola osobitne spätá aj s bankovým sektorom. Nemožno pri tejto príležitosti obísť jeho pôsobenie vo funkcii poradcu guvernéra Eximbanky SR, či neskôr poradcu generálneho riaditeľa Eximbanky SR. Pôsobil aj ako člen Dozornej rady Tatrabanky, a.s. V súkromnom sektore pomáhal odovzdávať svoje skúsenosti ako člen dozorných rád a člen predstavenstiev popredných slovenských firiem, napríklad SPP, a.s., ZSE-E.on, a.s.

Úmrtie pána profesora, ale hlavne priateľa Petra Baláža nás všetkých hlboko zarmútilo. Slovensko prišlo o ďalšiu významnú osobnosť, ktorej kvalitou nebola iba profesionálna zdatnosť, cit pre spravodlivosť a ľudský prístup. Za všetky vysoko odborné, kreatívne a progresívne nápady, za ich realizáciu v neraz ťažkých podmienkach, a tak tiež za hlbokú inšpiráciu, pochopenie, výnimočný vzor, ktorý nám všetkým pán profesor Baláž počas svojho života neustále ponúkal, mu patrí veľké a úprimné ďakujeme. Česť jeho pamiatke.

Peter Kažimír
guvernér Národnej banky Slovenska